



ЕНЕРГИЈА

КОСТОЛАЦ

број 26 // децембар 2019.

ISSN 2560-5135



Срећни новогодишњи
и божићни празници



■ Фестивал науке, највећа манифестација у области промоције науке и образовања, одржан је у Београду од 5. до 8. децембра. „Електропривреда Србије“ је подржала ову манифестацију, а макета која приказује начин на који функционише ветропарк, завршила је у термоелектрани „Костолац Б“, где ће бројни посетиоци имати прилику да је виде.



Садржај

08

актуелно

Одводњавање Површинског копа „Дрмно“
Испумпано 30 милиона кубика воде

11

Производња електричне енергије
Биће остварен годишњи план

12

Преузета комплетна опрема за нови БТО систем
Почела гаранцијска испитивања

13

Урађена екстерна провера Система менаџмента енергијом
Усаглашени са новим стандардом

локални мозаик

14

Одржана десета „Витаминајада“
Костолачки малишани најбољи

15

Седница скупштине Градске општине Костолац
Више пара за уметност и спорт

16

Новембарски дани културе
Дружење са писцима

17

Гимнастичари „Партизана“ на „Хоризон купу“ у Солуну
Михајловић и Петровић међу најбољима

временов

18

У сусрет јубилеју 150 година рударења у Костоцу (6)
Читаоница у рударској колонији



04

Рударски сектор у 2019. години

Циљеви су остварени



07

Инвестиције у дистрибутивну мрежу

За поуздано снабдевање у свим условима

10

У термоелектрани „Костолац Б“

Завршена обнова „Двојке“



импресум

ЕНЕРГИЈА
КОСТОЛАЦ

ИЗДАВАЧ: ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ,
ISSN 2560-5135
ЧАСОПИС ИЗЛАЗИ МЕСЕЧНО.

В.Д. ДИРЕКТОРА ЕПС: Милорад Грчић, ДИРЕКТОР СЕКТОРА ЗА ОДНОСЕ С ЈАВНОШЋУ: Звездана Јовановић Поповић, РУКОВОДИЛАЦ СЛУЖБЕ ЗА ОДНОСЕ С ЈАВНОШЋУ ОГРАНКА ТЕ – КО КОСТОЛАЦ И ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: Новица Антић, РЕДАКЦИЈА: Саша Срећковић, Предраг Животић, Ивана Миловановић и Вишња Огњановић, АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ: Николе Тесле 5 - 7, 12208 Костолац, ТЕЛЕФОН: 012/241-904, e-mail: redakcija@te-ko.rs, WEB SITE: www.eps.rs, ЛИКОВНА И ГРАФИЧКА ПРИПРЕМА: „КОМАЗЕЦ“, Инђија, НАСЛОВНА СТРАНА: Ивана Миловановић, ЛОГОТИП: Милош Павловић, ШТАМПА: „КОМАЗЕЦ“, 22320 Инђија, Краља Петра I 66, ТИРАЖ: 1.500 примерака

Први број, под називом „Новине“, изашао 25. маја 1957. године. Од наредног броја лист је излазио под називом „Глас произвођача“ све до 14. септембра 2010, од када је назив промењен у „ТЕ – КО Костолац“ (до 30. јуна 2015) од 15. 11. 2017. године опет излази под називом „ЕПС енергија Костолац“.

Циљеви су остварени

План инвестиционих активности у 2019. години је у потпуности реализован. Завршен је Шести рударски систем који ће максималне ефекте дати већ почетком наредне године

Година на измаку била је тешка, пуна радних и професионалних изазова у којој су остварени добри резултати и реализовани значајни стратешки циљеви којима се обезбеђују услови за даљи развој копа „Дрмно, оцењују у рударском сектору Огранка „ТЕ-КО Костолац“. Упоредо се радило у неколико праваца: остваривању



■ Веселин Булатовић

производних планова, стварању услова за рад основне рударске механизације, реализацији инвестиционих пројеката и решавању проблема недостатка производних радника.

■ Производња угља по плану

– Ми смо у овој години испунили основне задатке који су били пред нама – каже на почетку разговора Веселин Булатовић, директор за производњу угља. – Током године производња угља је била стабилна, континуирана и квалитетна, тако да ће на крају године укупни ефекти бити на нивоу биланса од око девет милиона тона. Очекујемо да у другој половини децембра, по кретању ревитализованог блока Б2, повећамо производњу угља која је у првој



■ Нови систем за развој копа

половини децембра била делимично смањена због пуних депонија. У овој години успели смо да обезбедимо и извесне количине угља за потребе рада ТЕ „Морава“ из Свилајнца и ТЕНТ-а из Обреновца. Могу да кажем да нисмо имали проблема са издвајањем и испоруком комадног угља за широку потрошњу. План је био на нивоу од 150.000 тона, али је извесно да ће бити премашен. У септембру смо добили налог од ЕПС-а да се 35.000 тона комадног угља

који је био обавеза „Колубаре“ надомести из Костолаца и реализација је у току. С обзиром на чињеницу да су у првом распису биле смањене количине за продају комадног угља за категорије синдикалних организација и удружења пензионера, недавно је Милорад Грчић, в.д. директора ЕПС-а одобрио да се још 40.000 тона комадног угља пусти у продају и да се до краја фебруара ове количине комадног угља испоруче купцима – казао је Булатовић.



■ Долазе млади кадрови

■ Оригиналом опремом до поузданијих машина

Када је реч о откривци, каже Булатовић, рударе су пратили пехови са исправношћу механизације, кашњењима укључења у производњу Шестог БТО система и извесно је да план неће бити остварен.

– Због проблема са виталним деловима два багера „SRs 2000“ била су ван производног процеса дуже време, што се директно одразило на укупан учинак остварен на откривци – објашњава Булатовић. – Како је извесно да без оригиналних делова, нема ни поузданих машина, на нивоу ЕПС-а су започете активности које треба да нам омогуће да се набављају такви делови. Иако смо наишли на одређене техничко–административне проблеме током разговора са произвођачима, очекујем да ће спорна питања бити успешно решена на нивоу ЕПС-а до краја године. Дакле, наша идеја је да се купе оригинални делови и током наредне године уграде на овим машинама како би обезбедили њихову максималну поузданост. Треба рећи и то да је у поступку израде биланса откривке за ову годину било планирано да нови Шести БТО систем крене са радом 1. јула и да до краја године оствари производњу од 5,4 милиона кубика јаловине. Али, због кашњења са изградњом трафостанице то се није остварило, што се одразило на укупан производни резултат на откривци. У датим околностима због умањења резерви откривеног угља, били смо принуђени да извршимо вертикалну прерасподелу машина које ће помоћи доњим системима који раде на директном откривању угља. На овај начин успећемо да одржимо стабилан рад угљеног система током наредног периода.

■ Стижу нова механизација и млади кадар

Копу „Дрмно“ због обима посла у овом тренутку недостаје одређен број тешке механизације и с обзиром на чињеницу да се на нивоу ЕПС-а ради на решавању овог проблема кроз обједињену јавну набавку, очекивања рудара су да ће у првом кварталу наредне године копу „Дрмно“ бити испоручена сва неопходна механизација. Реч је о шест булдожера, три цевополагача, четири утоварне лопате, три ровокопача и четири дизалице, што ће повећати погонску спремност тешке механизације и степен логистичке подршке производном процесу.

– Желео бих да се захвалим Милораду Грчићу, в.д. директора ЈП ЕПС, који је у потпуности схватио наш дугогодишњи проблем недостатка производних радника и што је одобрио пријем нових младих људи. Око стотинак радника багериста и тракара који су завршили приправнички део обуке пре пар месеци укључен је у производни процес рада копа „Дрмно“. Пријем радне снаге је настављен што је од непроцењивог значаја за рад копа у будућности. Важно је да се то ради у континуитету, јер нама из године у годину између 90 и 100 радника одлази у пензију – оценио је Булатовић.



■ Производња угља у оквиру плана



План инвестиција у 2019. години је реализован у потпуности. Завршен је Шести рударски систем који је у функцији проширења производних капацитета копа „Дрмно“ са девет на 12 милиона тона угља годишње. Систем ће максималне ефекте дати већ почетком наредне године. Откопавање западни део лежишта и напредоваће у наредној години око 500 метара. Управо због тога од изузетне важности је било да се у правцу напредовања багера припреми терен.

■ Испуњен план инвестиција

– Испред фронта рударских радова раскрчен је простор под шумом око кличевачког Дунавца, који је измештен и из кога је евакуисана вода. У току је вађење пањева и уређење терена испред вршне јаловинске етаже. Пуштена је у рад нова, XVI линија за предодводњавање копа. Завршени

су истражни геолошки и хидрогеолошки радови за две нове линије бунара. Жеља нам је да убрзамо динамику изградње објеката за дубинско одводњавање копа како би дефинитивно ухватили корак да испред фронта радова имамо стално две линије бунара у раду и на тај начин створимо што повољнију средину за рад рударске механизације. Генерално речено иза нас је веома тешка година у којој смо успели да реализујемо значајан број стратешких циљева. Запослени у рударском сектору су уложили много напора и рада током године, али треба рећи да су и људи из издвојених предузећа: ПД РИО, ПД „Аутотранспорт“ и ПД „Георад“ били на висини задатака које су преузели. Наравно, желим да се захвалим и свим осталим извођачима радова који су својим ангажовањем допринели да остваримо планиране задатке – закључио је Булатовић.

С. Срећковић

Четврта индустријска револуција стигла у ЕПС

Сваки корак у процесу израде прогнозе потрошње електричне енергије сада је поједностављени и убрзан

Електропривреда Србије је развила комплетно решење за прогнозу потрошње електричне енергије у Србији помоћу технологије машинског учења и вештачке интелигенције. Пројекат је представљен пред око 1.000 експерата из целог света на међународној конференцији „Синергија 19“, у организацији „Мајкрософта Србија“.

– Сваки корак у процесу израде прогнозе потрошње електричне енергије сада је поједностављен

и убрзан, тако да запослени имају више времена да се баве суштинским делом овог посла, а то је оптимизација дијаграма трговине електричном енергијом – каже Данило Коматина, главни инжењер за репланирање и оперативно енергетско управљање – диспечер у Сектору за диспечерско планирање и управљање производњом. – Водили смо рачуна о метеоролошким подацима, узимали у обзир да ли је дан за који правимо план викенд, државни или верски празник, па чак и да ли се у том дану одржава важна фудбалска утакмица или концерт.

Са компанијама „Мајкрософт Србија“ и „Информатика“ размотрене су могућности коришћења вештачке интелигенције и машинског учења. Циљ је био препустити машинама да обрађују несагледиву количину података за кратак временски период, док на човеку остаје крајње



■ Данило Коматина

доношење одлука; рачунар само помаже да се донесе боља одлука.

Ради се на још три сродна пројекта, где ће се помоћу вештачке интелигенције прогнозирати кретања цена електричне енергије од једног сата до пет до 10 година унапред. На основу тога праве се годишњи, месечни, седмични, дневни и

унутар дневни планови рада балансне групе ЈП ЕПС, тргује се електричном енергијом и управља електранама у реалном времену, са новим технологијама. Резултат ће на крају бити боља, конкурентнија, дигитална „Електропривреда Србије“, узор другим компанијама у окружењу и Европи.

Р. Е.

■ ХЕ „Ћердап 1“ јачи за ревитализован А2

Нова снага за „Ћердап“ и ЕПС

Хидроелектрана „Ћердап 1“, највећа хидроелектрана у Србији, опет је у пуном саставу. После 72 сата непрекидне производње са номиналном снагом, 15. новембра агрегат 2 предат је диспечерској служби у редовну експлоатацију.

– Још једном смо показали да се можемо носити с овако великим и компликованим пројектом – рекли су у огранку „ХЕ Ћердап“. – Све радове извели смо два и по месеца краће у односу на радове у претходним фазама. Радило се као некада када се градио „Ћердап 1“. Ово је тимски посао и сваки учесник је дао свој максимум. Овим агрегатом држава Србија и ЕПС добили су нову димензију, нови квалитет, који ће уз добро

одржавање у наредних 30 година бити покретач домаће индустрије.

Сви параметри новог агрегата су на нивоу пројектованог, и уграђена су савремена светска технолошка решења.

– Опрема коју је испоручила руска компанија „Силовие машини“ из Санкт Петербурга изузетно је добра. Посебно се

Спремни за зиму

У ХЕ „Ћердап 1“ завршен је ремонт А1. У току је редован ремонт А3 и А6. Сви радови биће завршени према плану и ледене дане електрана ће дочекати максимално спремна. У прилог овоме иду и падавине које су захватиле слив Дунава.



■ А2 прошао све тестове

истиче максимални учинак радника ХЕ „Ћердап 1“, колега из „Ћердап Услуга“, „АТБ Север“ из Суботице, „Гоша монтаже“ из Београда, Електротехничког института „Никола Тесла“ из Београда, Института „Михајло Пупин“, Института за испитивање материјала Београд, Јадран - Београд. Први пут су ангажовани људи из осталих делова огранка

„ХЕ Ћердап“ – истакли су у огранку ХЕ „Ћердап“.

Уз примарну опрему уграђен је систем за аутоматско управљање електраном, па дежурно особље које води електрану преко монитора има у сваком моменту увид у све битне параметре функционисања опреме.

М. Дрча

За поуздано снабдевање у СВИМ УСЛОВИМА

ЕПС наставља са модернизацијом широм Србије јер је развој енергетске инфраструктуре услов за даљи привредни раст

Прва од укупно четири мобилне трафостанице које је Европска унија донирала „Електропривреди Србије“ пуштена је у пробни рад у Крушевцу. Тиме је почела нова фаза пројекта за модернизацију дистрибутивне мреже и оспособљавање ЕД система за брже реаговање у ванредним ситуацијама.

Вредност инвестиције у три мање мобилне трафостанице 35/10 kV, снаге по 8 MVA је око 1,8 милиона евра, а извођач радова је ГАТ из Новог Сада.

– Овај пакет нам омогућава реконструкцију трафостаница, а да наши купци то не осете. Три и по деценије није се обнављала дистрибутивна мрежа, само се крпило и поправљало, посебно у краљевачком и крушевачком крају. С обзиром на то да озбиљне инвестиције усмеравамо у том смеру, ово је једна од коцкица која је ЕПС-у недостајала. Веома сам захвалан ЕУ на овом пројекту и донацији. ТС коју смо данас примили и приказали од 35 kV је и лакша за коришћење јер се састоји из два сегмента, што је решење наших инжењера – истакао је Милорад Грчић, в. д. директора ЈП ЕПС.

Безбедност опреме мобилних трафостаница је на највишем нивоу и спремне су за рад у специфичним спољашњим условима карактеристичним за ванредне ситуације.

– Сви се сећамо



катастрофалних поплава 2014. године. Зато смо донирали овај пројекат вредан 9 милиона евра како би Србија могла боље да реагује ако би се хитне ситуације десиле у будућности. Уложили смо у врхунску технологију, што је Србији било заиста потребно – рекао је Сакеларис Хоурдас, шеф Операције 3, Делегација Европске уније у Републици Србији.

Пројекат је од великог значаја за целокупан дистрибутивни систем ЕПС-а, јер се први пут постројења са мобилним трансформаторима 110/35 kV и 35/10 kV прикључују на ЕД мрежу у Србији.

– У име града Крушевца хвала делегацији Европске уније. Посебно хвала ЕПС-у на великим улагањима претходних година у расинском подручју. Урађено је скоро 37

трафостаница, а замењено преко 3.000 стубова и 122 километра мреже на територији Крушевца – рекла је Јасмина Палуровић, градоначелница Крушевца.

Четврта, највећа мобилна трафостаница напонског нивоа 110/35 kV, снаге 20 MVA и укупне вредности 1,4 милиона евра распоређена је у Београду и биће пуштена у пробни рад у ТС „Београд 2“. Извођач радова је АББ.

Донација Европске уније за овај пројекат део је ИПА II националног програма за Србију који је намењен отклањању последица поплава из 2014. године.

У оквиру модернизације електромреже у Београду, Милорад Грчић је обишао и радове на постављању каблова испод аутопута од нове ТС „Београд 23“ код Аутокоманде, чиме ће се обезбедити стабилно снабдевање државних институција, болница, привредних субјеката и других корисника у центру града.

Да би се повезала ТС са корисницима и истовремено сачувале постојеће инсталације, бушилица ће испод аутопута Београд–Ниш у дужини од 80 метара пробити земљу и омогућити провлачење цеви пречника 60 центиметара у којој ће бити простора за укупно 14

високонапонски каблова од 110 kV. Буши се у облику параболо да би се избегле инсталације, а највећа дубина испод саобраћајнице биће 5,5 метара.

– Захват је врло необичан, али изводљив, а циљ је да се првобитно провуче девет 110 киловолтних снопова и споји ТС на Аутокоманди са ТС „Београд на води“, што ће омогућити стабилно снабдевање целог центра Београда – истакао је Грчић.

Поузданије напајање имаће Клинички центар, локација Скајлајн, МУП у Кнеза Милоша, болница „Драгиша Мишовић“, као и ватрогасна и полицијска станица на Вождовцу, суд у Устаничкој, Дом здравља, привреда и други корисници.

ТС „Аутокоманда“ биће завршена током зиме и вредност те инвестиције је око 900 милиона динара, док захват бушења и провлачења каблова испод аутопута кошта нешто мање од 120 милиона динара.

– Градимо нове трафо станице, реконструишемо старе, јачамо целу мрежу, повећавамо капацитет и стварамо услове за нове инвестиције – рекао је Грчић и додао да тиме ЕПС прати и развојну политику Александра Вучића, председника Србије.

Р. Е.

Обука

Мобилне ТС ће током пробног рада снабдевати део потрошача Крушевца, Пожаревца и Златибора, а након тога ће бити распоређене у дистрибутивним подручјима Краљево, Ниш и Крагујевац. Успешно је реализована и обука запослених за употребу мобилних ТС у хаваријским ситуацијама.

Испумпано 30 милиона кубика воде

Анализа показује да је за сваку тону ископаног угља било потребно да се испумпа 3,68 кубних метара воде, односно за сваки кубни метар откопане јаловине око 0,98 кубика воде

ВС-1 који се налази на најнижој коти копа око 2.800.000 кубних метара воде – рекао нам је Јован Здравковић, шеф Службе одводњавања.

Анализа показује да је за сваку тону ископаног угља било потребно да се испумпа око 3,68 m^3 воде, а за сваки кубни метар откопане јаловине око 0,98 m^3 воде.

– Из регулисаног корита старе Млаве месечно се црпном станицом „Срећно“ испумпавало око 1.250.000 m^3 воде. Из водосабирника ВС-8 месечно се исцрпи око



■ Јован Здравковић

620.000 кубика воде у измештено корито Дунавца. Унутар контура копа, зависно од падавина и развијености каналске мреже, месечно се препумпа од 120.000 до 350.000 кубика воде – каже Здравковић.

Подаци са кишомерне станице која се налази у кругу ПК „Дрмно“ показују да су до краја октобра, била 84 кишна дана и да је пало 465,9 литара кише по метру квадратном.

Према речима Здравковића дуж источне контуре ПК „Дрмно“, у зони ШЛА линије бунара,



■ Избацивање воде ван контура копа

Одводњавање Површинског копа „Дрмно“ је основни предуслов за несметани рад и напредовање основне рударске механизације. Због тога је од велике важности ефикасан рад великог броја објеката за исушивање лежишта. Према сумираним подацима Службе одводњавања Површинског копа „Дрмно“ за претходних десет месеци испумпано је укупно 30 милиона кубика воде. Системима за дубинско одводњавање испумпано је око 26.000.000, а око 4.000.000 кубика воде објектима за површинско одводњавање.

– У овом периоду било је активно 336 бунара, од чега је око 95 одсто било у непрекидном режиму рада. Површински акумулирана вода директно се испумпавала ван контура копа из шест водосабирника. Највише воде испумпано је са ЛЦ XV линијом бунара за дубинско предодводњавање, око 10.221.000, а површинским одводњавањем из водосабирника



■ Исушен канал

изведени су интервентни радови на изради канала-ровова за прихват воде на контакту шљунка и угља на нивоу треће јаловинске етаже. Овим је направљена водонепропусна баријера у овој зони што ће допринети и стабилности унутрашњег одлагаишта у наредном периоду.

Динамичнија изградња бунара за дубинско одводњавање лежишта Површинског копа „Дрмно“ је од великог значаја у погледу стварања предуслова за ефикасан рад и напредовање рударске механизације. Испред правца кретања рударских машина у зони Храстоваче завршени су радови на геолошким

Ревитализација пијезометарске мреже

Урађен је Пројекат ревитализације пијезометарске мреже за ПК „Дрмно“ који има за циљ побољшање мониторинга режима подземних вода, објашњава Јован Здравковић. Само бушење нових пијезометара извешће се језгровањем слојева у циљу поновног сагледавања литологије терена. Нови подаци, добијени истражним бушењем, пружиће значајније информације за побољшање система одводњавања и евентуалне могућности примене нових и напреднијих техничких решења одводњавања површинског копа.

и хидрогеолошким истраживањима за две нове линије бунара ЛЦ XII и ЛЦ XVIII испред фронта радова рударске механизације на тој локацији. Урађене су подлоге, а после тога кренуло се са израдом пројектне документације. Извесно је да ће се у наредној години, како нам је речено



■ У плану изградња нове линије бунара

у Служби за инвестиције у рударском сектору Огранка „ТЕ-КО Костолац“, градити ЛЦ XVII линија са 62 бунара.

– Жеља нам је да што пре почне изградња нове линије бунара, јер је време веома важан фактор у поступку исушивања лежишта – рекао нам је Младен Војнић шеф Службе геолошког и хидрогеолошког надзора. – Траса XVII линије пролази кроз шумовит терен на источном и западном делу коридора нове линије бунара и зато ће прво почети радови на крчењу терена, који су поверени Привредном друштву РИО из Костолаца. Затим ће да уследи изградња

неопходних инфраструктурних објеката као што су приступни путеви, израда трасе за бушење бунара и припадајући цевовод.

За несметано напредовање рударске механизације од великог значаја је и чињеница да су завршени радови на исушивању мелиорационог канала у дужини од око пет километара, који је најближи вршној етажи Површинског копа „Дрмно“. У наредном периоду наставиће се и са чишћењем терена од пањева у циљу стварања адекватних услова за рад багера у овој зони лежишта копа „Дрмно“.

С. Срећковић



■ Водосабирник за прикупљање површинских вода

Завршена обнова „Двојке“

Капитални ремонт Б2 ће да омогући повећање поузданости рада блока, продужење животног века постројења, повећање енергетске ефикасности и смањење негативног утицаја на животну средину



■ Жељко Илић

Сви послови капиталног ремонта блока 2 у ТЕ „Костолац Б“ завршени су према плану и овај термокапацитет је 18. децембра синхронизован на електроенергетску мрежу Србије. Прве функционалне пробе на опреми на цевном систему котла кренуле су 2. децембра, затим су уследиле пробе на турбогенераторском постројењу и „платни“ на ложном уређају, док је потпала за сушење озида урађена 13. децембра.

Укупна вредност највећих инвестиционих улагања је око 18 милиона евра и то из сопствених средстава ЕПС-а, док је вредност стандардних ремонтних активности око три милиона евра.

– Најважнији послови на Б2 су били капитални ремонт турбогенератора који је радила фирма „GE Power“ и увођење примарних и секундарних мера за редукацију азотних једињења, које је радио конзорцијум на челу са „Via Ocel“, а према пројектним решењем „GE Power“. Такође, урађен је капитални ремонт РЗВ-а са заменом саћа који је извршила „Термоопрема“, а за замену дела МП1 задужен је био конзорцијум који предводи „Монт-р“. Значајне послове на ложном уређају и на постројењима горива и отпележивања извеле су фирме ЈП „Термоелектране Косово“ и косточачки ПРИМ. Миграцију управљачког система урадио је Институт „Михајло Пупин“, а „Comel“ је ремонтвао трансформатор

Нови еколошки стандарди

Од значајних еколошких захвата у току капиталног ремонта „двојке“ издвајамо „Пројекат инсталације система за редукацију NOx примарним и секундарним мерама“, који ће омогућити додатну заштиту животне средине. Уговор за овај посао је са највећом појединачном вредношћу и износи 12.899.998 евра.

Радови су подразумевали замену канала аеросмеше и горионика са новим решењем, замену канала ваздуха за горионике и замену клизних плоча горионика.

сопствене потрошње блока – објашњава Жељко Илић, директор ТЕ „Костолац Б“.

– Радови на турбини, чија је номинална снага 348,5 MW, обухватили су ремонт спољашњег кућишта турбине високог притиска, ремонте турбина средњег и ниског притиска, затим ремонт регулационог стоп-вентила и лежајеве турбине. Фабрички је урађен ремонт модула високог притиска, сервомотора регулационог стоп- вентила, ротора и статора генератора – каже Илић.

Капитални ремонт Б2 ће да омогући повећање поузданости рада блока, продужење животног века постројења, повећање енергетске ефикасности и смањење негативног утицаја на животну средину, при чему се планира смањење емисије азотних оксида на вредности испод 170 mg/Nm³.

Овогодишњи ремонт блока Б2 почео је 6. јула, а претходни капитални ремонт изведен је 2012. године.

П. Животић



Биће остварен ГОДИШЊИ ПЛАН

Термоелектране Огранка „Костолац“ предала су електроенергетском систему Србије до краја новембра 5.195.486.000 kWh електричне енергије, чиме је премашен план производње за 8,3 одсто. То наговештава да је извесно испуњење и годишњег плана производње. Овом производном резултату треба да се дода и производња топлотне енергије за даљински систем грејања Пожаревца, Костолаца и околних насеља, тако да је током новембра произведено и испоручено око 45.553 MWh за ову намену.

Гледано кумулативно, блокови ТЕ „Костолац А“ произвели су укупно 1.880.218.000 kWh електричне енергије, што је за 8,4 одсто више у односу на план. Блок А1 је већ 27. октобра испунио годишњи план производње електричне енергије за 2019. годину. Блокови ТЕ „Костолац Б“ произвели су 3.315.268.000 kWh до почетка децембра, односно око 8,2 одсто више од планиране производње.

И. М.



■ ПК „Дрмно“ у новембру

Рудари прате термоелектране



На Површинском копу „Дрмно“ у новембру је ископано 611.311 тона угља, речено је у Служби за праћење и анализу производње. Депоније угља су максимално попуњене и обезбеђују сигурност у раду термокапацитета. Просечна калоријска вредност угља износила је 8.700 кило џула по килограму угља. За потребе рада „ТЕ Морава“ и ТЕНТ-ових електрана током прошлог месеца отпремљено је укупно 75.614 тоне угља.

За једанаест месеци на Површинском копу „Дрмно“ ископано је 7.744.612 тоне угља.

Рударском механизацијом ангажованом на откопавању јаловине у новембру је остварен учинак од 1.995.483 кубика чврсте масе. За једанаест месеци укупно је откопано и одложено на унутрашњем одлагалишту 27.706.486 кубика јаловине.

С. Ср.

Почела гаранцијска испитивања

Новим системом створени су услови за стабилну производњу за потребе постојећих и новог термокапацитета БЗ који је у изградњи

Потписивањем сертификата о преузимању преостала три пакета опреме: транспортера са транспортним системом, одлагача и Трафостанице „Рудник 5“ 110/6 kV, између представника ЕПС-а, Огранка „ТЕ-КО Костолац“ и кинеске компаније ЦМЕК, званично је стављена тачка на реализацију уговора монтаже VI БТО система за Површински коп „Дрмно“. Документа о преузимању багера „SchRs-1400“ потписана су пре три месеца.

– Потписивањем сертификата 2. децембра у Костолцу и званично је огранак „ТЕ-КО Костолац“ преузео опрему на коришћење и од данашњег дана почиње да тече гарантни период од две године – рекао је Радан Радовић, руководилац пројекта Друге фазе



секција два – рударски део. – Подсетио бих да смо у новембру 2013. године потписали уговор који је у мају 2015. године ступио на снагу. Нагласио бих да је комплетан посао завршен у уговореном року за извођење радова од 47 месеци, који је почео да тече 4. јануара 2016. године. У име пројектног тима желео бих да честитам свим учесницима на успешно обављеном послу.

Веселин Булатовић, директор за производњу угља у Огранку „ТЕ-КО Костолац“ оценио је да је

ово изузетно важан дан за ЕПС и рударски сектор Огранка „ТЕ-КО Костолац“.

– Преузимањем преостале опреме завршава се инвестициони циклус којим је ПК „Дрмно“ добио савремену и моћну рударску механизацију која је у функцији даљег развоја. Новим системом створени су услови за стабилну производњу за потребе постојећих и новог термокапацитета БЗ који је у изградњи – казао је Булатовић.

Рен Каилонг, директор огранка ЦМЕК-а за Србију, рекао је да је

ЦМЕК испунио своје циљеве и да су све стране показале своје могућности. Он се захвалио свим учесницима на реализацији пројекта. Поручио је да ће ЦМЕК учинити све према пројекту и технологији експлоатације машина и да ће улагати напоре да и даље ради у Републици Србији на реализацији других пројеката, а све у циљу њеног даљег успешног развоја.

С. Срећковић

■ Унапређење производње ПК „Дрмно“

Почео пробни рад VI БТО система

На Површинском копу „Дрмно“ почетком новембра почео је пробни рад новог VI рударског система. На старту рударски систем је радио без оптерећења. После тога започела је фаза испитивања функционалности и исправности рударске опреме под оптерећењем и 19. новембра су одложене и прве количине јаловине на унутрашњем одлагалишту са новим одлагачем.

С обзиром на чињеницу да је багер „SchRs 1400“ предат на коришћење Огранку „ТЕ-КО Костолац“, током ове фазе рада система у фокусу стручњака је провера перформанси осам погонских станица, седам километара транспортног система и одлагача „РА 200/2000“ капацитета 8.500 кубних метара растресите масе на час, потврдио је Данко Беатовић, пројект менаџер из Огранка „ТЕ-КО Костолац“.

С. Срећковић



Теорија проверена у пракси

Студенти Машинског факултета из Београда посетили су крајем новембра

ТЕ „Костолац Б“, када су имали прилику да обиђу тај погон и да чују појединости о самом производном процесу који се одвија у овој електрани. Њихова посета је организована у склопу наставног предмета „Основе парних котлова“, који се предаје студентима треће године основних академских студија на овој високошколској установи.

Будућим инжењерима је прво одржано кратко предавање о изградњи термоелектране, са основним параметрима котловског постројења, уз пратећу техничку документацију, коју су им представили инжењери Жељко Васиљевић и Далибор Добросављевић. Након тога је уследио и обилазак самог погона, када су студенти упознати са важнијим склоповима, елементима и опремом котловског постројења.

Студентске посете ТЕ „Костолац Б“ организују се редовно са циљем да се будући инжењери упознају са функционисањем термокапацитета за производњу електричне енергије који чине окосницу домаћег енергетског сектора.

И. М.



■ Урађена екстерна провера Система менаџмента енергијом

Усаглашени са новим стандардом

Дато је и неколико препорука, попут планирање обука за EnMS сходно захтевима нове верзије стандарда ISO 51001:2018

Циљеви екстерне надзорне провере Система менаџмента енергијом (EnMS), урађене крајем новембра у огранку Костолац, били су да се утврди ниво усаглашености менаџмента или његових делова са критеријумима провере. Такође је требало

да се утврди и способност огранка да испуни захтеве из применљивих закона, прописа и уговора, као и ефективност која осигурава да организација може да очекује остварење постављених циљева и способност да идентификује области за потенцијално побољшање.

Проверивач „SGS“ био је усмерен на области производња електричне енергије, топлотне енергије и угља. Служба за интегрисани систем менаџмента костолачког огранка ЕПС-а похваљена је за посвећеност документовању система EnMS, израду детаљних упута и енергетског преиспитивања. Провером је утврђено да је пословање огранка усаглашено са новим стандардом, а дато је и неколико препорука, од којих је једна да се у наредном периоду изврши планирање обука за EnMS

сходно захтевима нове верзије стандарда ISO 51001:2018.

У Термоелектрани „Костолац Б“ препорука је да се настави са заменом изолације паровода између термоелектрана, са циљем да се спрече евентуална цурења паре и губици топлоте. Препорука је и да се у случају значајних одступања енергетских преформанси, као што је потрошња лаког лож уља блока А1, потрошња евро дизела механизације и слично, покрену акције истраге узрока насталих промена и донесу адекватне одлуке у циљу оперативне контроле.

П. Ж.

Костолачки малишани најбољи

„Витаминијада“, на којој је учествовало 12 екипа, је скуп игара и афирмише здраве стилове живота, здравствено-образовну културу и правилну исхрану од најранијег узраста



Предшколска Установа „Љубица Вребалов“ у спортском центру у Пожаревцу организовала је десету по реду манифестацију за децу под називом „Витаминијада“. Реч је о такмичењу чији је циљ подизање нивоа свести о важности здраве исхране и благовременом формирању здравих навика код деце.

После неизвесног такмичења у коме су реквизити били воће и поврће, више од стотину малишана, сврстаних у дванаест екипа, прво место припало је је вртићу „Мајски цвет“ из Костолаца, друго место освојио је пожаревачки

вртић „Даница Радосављевић“, а треће је заузео вртић „Лептирић“ из Пожаревца.

„Витаминијада“ је скуп игара и афирмише здраве стилове живота, здравствено-образовну културу и правилну исхрану од најранијег узраста. На јубиларној, десетој по реду „Витаминијади“, коју је отворила Ана Миљанић, чланица Градског већа задужена за спорт, омладину и туризам, малишани су се надметали у пет такмичарских дисциплина и то у: квизу питања, ко ће пре, ко ће више, воћна салата и пецање, а за екипе које су имале исти број

поена одржана је и додатна игрица – надвлачење конопца. Учествовало је 12 екипа и свака од њих је као знак препознавања имала неко воће или поврће. Учесници су имали следеће симболе: „Бамби“ – зелена јабука, „Пчелица“ – лимун, „Даница Радосављевић“ – грожђе, „Лептирић“ – шаргарепа, „Бубамара“ – зелена паприка, „Невен“ – поморанца, „Душко Радовић“ – лубеница, „Сунашце“ – банана, „Полетарац“ и „Лане“ – шљива, „Мајски цвет“ – трешња, ППП села – трешња и ППП град – ананас.

В. Огњановић

■ Четири деценије СДИТ Пожаревца

Признања за јубилеј

У свечаним салонима града Пожаревца 28. новембра обележено је 40 година постојања и рада Савеза друштава инжењера и техничара града (СДИТ) Пожаревца.

Овом приликом СДИТ је уручио признања организацијама, институцијама и заслужним појединцима за помоћ у раду, развоју и афирмацији Савеза. На свечаности је представљена и монографија „40 година постојања и рада 1979-2019“ са најважнијим достигнућима и пројектима које је ово удружење постигло у претходне четири деценије.

– Савез је у протеклом периоду био усмерен ка решавању проблематике уштеде свих видова енергије, израде просторних планова, увођења нових технологија, планирања комуналне инфраструктуре, могућности развоја пољопривредне производње, деловања у области екологије и заштите животне средине, заштите материјала и одржавања средстава рада, образ овања, објављивања стручних публикација и књига и стручног усавршавања – истакао је Милутин Станковић, председник СДИТ-а Пожаревца, говорећи о циљевима деловања организације.

Пријему је присуствовао и др Игор Марић, председник Савеза инжењера и техничара Србије.

П. Ж.

Трка солидарности на Светски дан против дијабетеса

Поводом Светског дана борбе против дијабетеса, који се обележава 14. новембра, Костолачки свих генерација су учествовали у Трци солидарности са суграђанима који су суочени са овом озбиљном болешћу.

Трка је одржана 15. новембра, на стази дугој пет километара, са стартом испред Спортске хале, а право да учествују су имали сви, уз једини услов да тог дана обуку нешто плаво.

Том приликом је организовано и мерење шећера у крви, а свим учесницима су додељене захвалнице.

Иницијатори манифестације су родитељи деце која болују од дијабетеса. На овај начин послата је подршка оболелима, уз поруку да нису сами у својој борби. Организатори Трке солидарности су Центар за културу „Костолац“ и Маратон тим Пожаревца, под покровитељством градске општине Костолаца.

П. Ж.

Више пара за уметност и спорт

Расходи су планирани у износу од 315,7 милиона динара, а дефицит на крају године треба да буде осам милиона динара, који ће се покрити неутрошеним средствима из претходних година

После усвајања Одлуке о измени буџета за 2019. годину, када је изгласан други ребаланс, у буџету Градске општине Костолац предвиђена су средства у износу од 307,7 милиона динара. Одлука о измени буџета била је једина тачка дневног реда ове седнице, одржане 22. новембра. Трансферна средства из Града Пожаревца су 297,5 милиона динара, а милион динара је из Националне службе за запошљавање. Захваљујући овом ребалансу, обезбеђена су повећана средства у износу од 11,8 милиона динара за културно-уметничка друштва, спортска удружења и верске заједнице. За заштиту животне средине издвојено



је 51,1 милион динара. Прва фаза у овој области је припрема за садњу, резивање стабала и сеча болесних стабала, вађење пањева и набавка нових садница. Друга фаза је садња новог дрвећа, заказана за наредну годину.

– Радикалним резивањем сређени су дрвореди у Трудбеничкој, Улици 7. јула, Карађорђевој, улицама Николе Тесле и Вељка Дугошевића, са укупно 145 стабала. Почетком марта почеће садња више од 900

нових садница, већ формираних стабала лишћара и четинара у 12 улица. Уследиће и комплетна реконструкција централног парка, где ће уз постојећа стабла бити засађено још 366 садница, постављена тепих-траве на око 1.000 квадрата и цветни аранжмани – рекао је Серџо Крстаноски, председник ГО Костолац. Он је најавио да ће током јесени 2020. у девет улица бити засађено још 840 нових садница.

В. Огњановић

■ Костолац у борби против насиља над женама

Искоренити и спречити феминизид

Насиље је проблем читавог друштва и сваки појединац мора да реагује да би се смањио број жртава

Трибина „Стоп феминизиду – имам право на живот“ одржана је 5. децембра у костолачком Дому омладине, захваљујући Удружењу „Успешне жене Костолаца“, у оквиру кампање „16 дана активизма против насиља над женама“.

Тања Гргић, председница Удружења „Успешне жене Костолаца“ и активисткиња у борби за права припадница женског пола, истакла је да је насиље проблем читавог друштва и свако од нас мора да реагује да би се смањио број жртава.

Панелисткиње на трибини биле су Маја Копун, чланица овог удружења, Марина Симеуновић, правница, активисткиња, истраживач и тренер на програму „Интегрисани одговор на насиље на женама“ и Тања Гргић.

После одржане трибине, панелисткиње су биле гошће на таласима „Радио Стила“ и том приликом говориле о свим облицима насиља над женама, а посебно о најекстремнијем виду – феминизиду, односно убиству жене само

зато што је жена. Феминизид спада у најгори облик насиља над женама које произилази из родне неједнакости. Према подацима које је изнела Сигурна кућа, једнак број жена у старосној групи од 15 до 44 године, годишње страда у феминизиду, као и од канцера.

– Чињеница да су у протеклих пет година убијене 153 жене у Србији треба да забрине читаво друштво и да га примора да почне да предузима конкретне мере у спречавању феминизиде. Такође, овај податак сваког од нас треба да подсети да је наша грађанска дужност да пријавимо насиље које се догађа не само у јавном, већ и у приватном простору – нагласила је Маја Копун, чланица Удружења „Успешне жене Костолаца“.

И. Миловановић

Уметнички радови са колонија

Изложба слика Удружења ликовних стваралаца Костолаца „Спектар“ у холу костолачког Дома културе отворена је 11. новембра и трајаће до краја месеца Према речима Снежане Милошевић, председнице овог уметничког удружења, слике су настале на ликовним колонијама „Костолац-уметнички град“ и „Костолац 2019“.

Изложба слика организована је у оквиру традиционалне манифестације „Новембарски дани културе“, коју организује Центар за културу, под покровитељством градске општине Костолац.

П. Ж.



■ Новембарски дани културе

Дружење са писцима

У Дому културе у Костоцу 15. новембра, у оквиру Новембарских дана културе, представљен је роман за млађе читаоце „Уснули змајеви“, који су написали Милош Петковић, писац епске фантастике и Аца Селтик, музичар и фронтмен групе „Ортодокс Келтс“. Роман из области епске фолклорне фантастике објављен је у издању „Лагуне“. Вече је одржано у организацији Библиотеке у Костоцу и Центра за културу Костолац, уз подршку Градске општине Костолац. Александар Д. Петровић, познатији као Аца Селтик, од 2006. године ради у редакцији програма за децу и младе Радио Београда 1 и све је запаженији по остварењима у



књижевности, музичкој продукцији, дизајну звука и као новинар.

Неколико дана касније, у склопу Новембарских дана културе, одржано је књижевно вече на коме је представљена књига познатог новинара Вање Булића „Теодорин прстен“.

Милош Петковић је представио и свој роман „Вештица из Страшилова“. Овај писац из Ниша аутор је трилогије: „Вукови судбине“, „Перунов хроничар“ и „Седам мачева“. Такође, коауторски потписује са руским писцем Антоном Ивановичем Лесковим роман „Језомор – портрет тропрстог сликара“. Публика у Костоцу имала је прилику да се упозна и са књигом о витезовима и хајдучима „Од мача до кубуре“ аутора Младена Станисављевића и Младена Ђорђевића.

И. М.



■ Гимнастичари „Партизана“ на „Хоризон купу“ у Солуну

Михајловић и Петровић међу најбољима

Гимнастичари Спортске организације „Партизан“ из Костолца постигли су одличне резултате на Другом међународном „Хоризон купу“. Ово такмичење је од 8. до 10. новембра у Солуну организовао Савез атлетских гимнастичких клубова Северне Грчке, уз подршку Хеленске федерације гимнастике и региона централне Македоније.

У конкуренцији су били вежбачи из 18 европских земаља и Канаде, а према речима Душана Маровића, тренера костолачких вежбача, Богдан Михајловић и Урош Петровић остварили су високе пласмане. Михајловић је био пети у вишебоју, а Петровић седми. У финалу на справама Урош Петровић је освојио бронзану медаљу на прескоку, а на партеру је био четврти. Један од судија на овом такмичењу је такође био Костолчанин, Божидар Маровић.

После „Хоризон купа“ уследило је још једно међународно такмичење, „Дани гимнастике“ у Бања Луци. Млади вежбачи костолачког „Партизана“ остварили су запажене резултате. У конкуренцији 12 клубова из Босне и Херцеговине и Хрватске, Богдан Михајловић и Урош Петровић изборили су се за одличне пласмане. Михајловић је заузео прво, а Петровић је освојио друго место у вишебоју.

П. Ж.

■ Карате турнир у Бијељини

Два злата за Старокостолчане

Међународни карате турнир „Бијељина ОПЕН – Ноћ шампиона“, 13. по реду, одржан је 17. новембра. На овом такмичењу учествовао је 461 такмичар из Босне и Херцеговине, Црне Горе, Србије, Хрватске и Немачке.

Клуб борилачких вештина „Свети Ђорђе“ из Старог Костолца представљао је четворо такмичара, од којих су двоје освојили златне медаље у борбама. Први у својим категоријама били су сениорка Азра Мухић (до 67 килограма) и кадет Горан Илић (до 60 килограма). Славен Лукић, тренер КБС „Свети Ђорђе“, очекује још боље резултате својих бораца у савате боксу.

П. Ж.

■ Нели Ким посетила Национални гимнастички центар у Костолцу

Олимпијска шампионка међу децом

Нели Ким, вишеструка олимпијска, светска и европска првакиња у гимнастички, посетила је 12. новембра Национални гимнастички центар у Костолцу. Велика шампионка је у Костолац дошла у друштву Гезе Микеша, генералног секретара Гимнастичког савеза Србије.

Нели Ким је била импресионирана Националним гимнастичким центром у Костолцу и начином на који тренери раде са децом. Она је том приликом показивала деци положај тела при извођењу вежби скокова, а потом је одржала мотивациони говор. Према њеним речима, за децу је веома важно да се упознају са успешним спортистима и легендама гимнастике, како би се мотивисала и сама пожелела да остваре врхунске резултате. Међународни гимнастички савез је увео нов програм који садржи посете амбасадора овог спорта, са циљем да познате гимнастичке личности посете разне гимнастичке савезе, такмичаре, тренере, судије, али и званичнике локалних самоуправа и држава, како би свет врхунске гимнастике био приближнији свима.

П. Ж.

■ Спортске вести

Солідне игре рукометаша

Рукометаши костолачког „Рудара“ сезону у Аркус лиги наставили су успешно, јер су у 7. колу, као гости на паркету у Београду, савладали „Црвену звезду“ са 24:23 (13:11). „Зелено-црни“ су у наредном дуелу поделили бодове на домаћем паркету. У 8. колу су дуел са екипом „Железничар 1949“ из Ниша завршили резултатом 28:28 (14:15).

Изабраници тренера Драгана Ајдацића у дуелу 9. кола поражени су у Београду од „Партизана“ – 24:34 (14:17), а затим и у Суботици од екипе „Спартак Војпут“ са 21:23 (8:13). Мини серију пораза Костолчани су прекинули у 11. колу, када су на домаћем терену савладали београдски „Обилић“ – 24:23 (12:10).

После 11 одиграних кола „Рудар“ је освојио 10 бодова и на табели заузима седму позицију у конкуренцији 12 клубова у елитном такмичењу.

Три пораза куглаша

Куглаши „Рудара“ наставили су такмичење у Суперлиги са три узастопна неуспеха. Костолчани су најпре у 7. колу поражени од београдског „Партизана“ са 1:7 у партијама (3.362:3.731 оборених чуњева).

Након тога Костолчани су поражени од „Металца“ из Горњег Милановца (1:7), а затим и од новосадске „Војводине“ (3:5).

После девет одиграних кола костолачки клуб, повратник у елитни ранг такмичења, са два освојена бода налази се на деветом месту у конкуренцији 10 екипа.

Још две победе стонотенсера

Стонотенисери „Рудара“ наставили су са серијом добрих резултата. Костолчани су најпре на гостовању савладали СТК „Смедерево“, а затим и СТК „Будућност“ из Мале Крсне. Оба меча завршена су максималним резултатима (4:0) без изгубљене партије.

Најважније мечеве добили су Стефан Ђорђевић и Далибор Лазаревић. Екипа „Рудара“ у овом периоду има појачане тренинге због учешћа на државном турниру А класе.

Добар старт одбојкаша

Одбојкаши „Рудара“ добро су стартовали у централној групи Друге лиге. Костолчани су најпре на премијери у Лазаревцу савладали „Колубару“ са 3:0 (25:21, 25:23, 25:20), а у 2. колу на домаћем паркету и други тим пожаревачког „Младог радника“ – 3:2 (17:25, 16:25, 25:20, 25:23, 16:14).

После тога уследио је и први неуспех. У 3. колу „Шумадија“ је била успешнија у Аранђеловцу и после велике борбе славила са 3:0 (30:28, 25:22, 25:23), а затим је „Рудар“ био слободан у следећем колу. Костолчани су у 5. колу остварили још један максималан тријумф – резултатом 3:0 (25:14, 27:25, 25:14).

После пет одиграних кола, уз једну утакмицу мање и са осам освојених бодова, „зелено-црни“ се налазе на четвртм месту у конкуренцији девет екипа.

Фудбалери други на полусезони

Фудбалери „Рудара 2001“ након три узастопна тријумфа јесењу сезону у Браничевској окружној лиги завршили су на одличном другом месту. Костолчани су у 13. колу на свом стадиону „Бора Бека“ убедљиво савладали „Млаву“ из Малог Лаола са 8:0, а у следећем дуелу на гостовању у Лучици и „Слогу“ – 3:1.

„Зелено-црни“ су у једном од дербија првенства, у 15. колу пред својим навијачима савладали екипу „Сиракова“ са 1:0.

После 15 одиграних кола „Рудар 2001“ је освојио 33 бода и уз одличну гол разлику (42:12) заузима другу позицију на табели, у конкуренцији 16 клубова.

Припремио: П. Животић

Читаоница у рударској колонији

Малобројни писмени људи недељом увече читали би наглас недељне новине које је Вајферт уредно доносио у свој рудник

Почетак прошлог века био је у знаку ослободилачких ратова, што је утицало на расположеност радне снаге за редовну производњу у руднику. Они најспособнији били су мобилисани. Чак и у време Балканских ратова 1908. године, управа рудника није прихватала да раде млађи од 15 година, управо због све већег ризика у јамама. Млађи су могли да раде на спољном уређењу депоније угља, утовару у кола и неговању коња.

Вајферту су били потребни описмењени људи, па је плаћао овдашњег учитеља за организацију друштвеног живота. У радничкој колонији одвијао се посебан живот прела и посела, али и вечери читања београдске штампе. Наиме, 1907. основана је радничка читаоница, нека врста библиотеке. С обзиром да је већина становништва била неписмена, они који су били писмени недељом увече би читали наглас недељне новине које је Вајферт уредно доносио у свој рудник. У радничкој читаоници било је и књига, посебно верских, као и годишњи календар у коме је редовно излазио и рудник у Костолцу. Међу књигама налазила су се дела Доситеја Обрадовића и Вука Караџића. Посетиоци радничке читаонице морали су да чувају књиге и новине од старијих људи, који су крали странице како би завијали цигаре. Тако су остали без шест слова буквара, па су азбуку учили од слова Е. Хроничари наводе да су они који су попушили пола азбуке били јавно критиковани.

Уочи Првог светског рата, власник рудника је намеравао да прошири капацитете за још четири рудна поља, јер је расла потражња угља како у Београду тако и у Панчеву и Ковину. Тако је сакупио повластице 27. новембра 1913. године и тиме остварио право на отварање три нове јаме. Ипак, прилике у Србији током 1912. и 1913. године биле су у знаку Балканских ратова и рефлектовале су се и на рударско предузеће у Костолцу. Вајферт није започео ту инвестицију, а значајна средства је уложио у помоћ војсци за набавку војне опреме. У ослободилачким



■ Стари Костолац, улаз у јаму са краја 19. века

ратовима 1912. и 1913. године, из рудника су мобилисани минери, коморције и ковачи првог позива. Управа рудника имала је због тога великих проблема у одржавању редовне производње. Такође, одлуком министра војног Радомира Путника од 5. децембра 1913. године, извоз угља за Аустроугарску био је под надзором војне управе Дунавске војске и уведена је цензура у располагању угљем. Разлог је био то што је Аустроугарска те године на обали Дунава започела изградњу три гарнизона мешовитог састава: са артиљеријским и коњичким јуришним пуковима, понтонским батеријама и значајним пешадијским формацијама, који су стално изводили маневре на потезу Смедерева, Дубравице и Костолаца.

Угљем из Костолаца служио је не само за индустријска постројења у Белој Цркви, Ковину и Панчеву, већ и за војне потребе. Таква војна сила, као што је била Аустроугарска, није постојала ни за време турске владавине Србијом. Ситуација је била таква да наговештава аспирације суседа и непосредну ратну опасност. Војна комисија је одобравала само извоз угља за приватне индустријске фабрике, млинове, пиваре и фабрику шпиритуса, што је испровоцирало да друга страна забрани кретање дереглија њиховим водама, чиме је отежан транспорт угља из Костолаца према Београду (Царински

рат). С обзиром да је војска имала контролу, подаци о производњи у руднику су били под тајном, тако да нема поузданих података. Већ 11. маја 1914. године рудник је престао са радом, с обзиром на то да су сви мушкарци мобилисани.

Под окупацијом Аустроугарске рудник наставља са радом већ 1915. године. Веома су оскудни подаци о раду рудника у том периоду, али је забележено да је у руднику радило 113 логораша, од чега 29 италијанских, а остало су били српски војници. Аустројанци су интензивно бушили и истраживали слој угља у дужини од три километра од Костолаца према руднику Кленовник. Намера им је била да отворе површински откоп угља. Логораша су скелом превожени из логора у Белој Цркви и Ковина и након петнаест дана рада враћани, а довођени други. Према незваничним подацима, шине и борове облике довлачили су бродовима са стране.

Производња је била на нивоу предратне (24.000 тона годишње). Време окупације није описано у историјским изворима, али се претпоставља да је рудник брижљиво одржаван, јер је одмах по ослобођењу наставио са радом. Већ 1919. године у њему је произведено 29.470 тона угља.

Припрема: Н. Антић



/// Фото: Саша Срећковић - Запазак сунца



CIP – Каталогизација у публикацији
 Народна библиотека Србије, Београд 658(497.11)(085.3)
 [Електропривреда Србије Енергија Костолац] **ЕПС Енергија Костолац** / главни и одговорни уредник
 Новица Антић. - 2017, бр. 1 (15. нов.) - Костолац : Електропривреда Србије, 2017 - (Инђуја : Комазец). - 30 cm
 Месечно. - Је наставак: TE-KO Kostolac = ISSN 2217-3374
 ISSN 2560-5135 = ЕПС Енергија Kostolac
 COBISS.SR-ID 250295820

